

Szerkesztési iroda:

uri-utca és főtér takarékpénztári
szögletén, (42 sz. alatt) I. emelet
balra, hová a lap szellemi részét
illető közlemények intézendők.
Bérmontetlen levelek csak ismert
kezekből fogadtatnak el

Kiadó hivatal:

Réthy Lipót és fia könyvnyomdája,
hovahirdetések, előfizetési pénzek és
kiadás körüli panaszok bérmontatva
intézendők.

ALFÖLD

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési feltételek:

Helyben:	Vidékre:
1 évre . . 14 frt	1 évre . . 16 frt
1/2 . . . 7 "	1/2 . . . 8 "
1/4 . . . 3.50	1/4 . . . 4 "
1 óra . . 1.20	1 óra . . 1.40

Hirdetmények díja.

6 hasábos petitsor egyszeri hirde-
tésnél 6 kr, s minden következőnkél
4 kr. Bélyegdíj külön 30 kr.
Nyiltér sora 15 kr.

Megvan az annexió.

Budapest, decz. 2.

(a) A benyomás, melyet Andrassy gróf szombati nagy exposéja a közvéleményre tett, valóban megérdemli komoly figyelmünket. Az ellenzéki emberre nézve sem új, sem örömdetes nem lehetett az, a mit a külügyminiszter gyászos politikájának védelmére elmondott. Mi tudtuk jól, hogy Andrassy gróf Törökország hóhéra, hogy megölte ez életképes birodalmat azért, hogy a szákmányból zsebre dughasson valamit. Ismételte Lengyelország felosztásának gyászos tragoediáját, mely Oroszországot tette Európa uralkodó államává, noha Ausztria és Poroszország is kapott valamit a prédából. Reánk nézve a vallomás, hogy Bosznia és Hercegovina nem platonikus szempontból lőn okkupálva, hanem végleg és állandóan a monarchia birtokában fog maradni, nem meglepő, sem természetellenes nem lehetett. Mint az osztrák delegátusok, úgy a magyar ellenzék is ama kínos lemondással fogadta a gyászhirot, mint szoktunk fogadni olyan eseményeket, melyek ellen nincs orvosság. Hisz évek óta e gyászos esemény ellen küzd a közvélemény a Lajtán innen és azon túl; évek óta hirdeti, hogy a tervezett okkupáció előbb-utóbb annexióvá fog fajulni. Az ő részéről tehát nevetséges, sőt természetellenes lenne meglepetést mutatni akkor, midőn Andrassy gróf kissé elleplezve ugyan, de minden kétséget kizáró határozottsággal hirdeti ki, hogy az okkupációnak teljes annexióvá változása már csak a körülményektől függ s hogy nincs szándékunk újra elhagyni a megszállott két tartományt.

Annál furesabb hatást keltett Andrassy gróf ez úszinte vallomása a kormánypárti körökben. Itten is jól tudták, hogy miről van szó; nem forgott fenn kétség a kormánypártban sem az iránt, hogy hódítani mentünk át a Száván, s hogy vissza sem térünk, míg a panszlávismus erőszakosan ki nem ver bennünket. De a kormánypárt ezt a benső meggyőződést sohasem merete kimondani. Egyre mindenféle konvencziókkal, békés megegyezési tervezetekkel hitegette a közvéleményt, sőt volt számok kormánypárti képviselő, a ki nyíltan kijelentette, hogy helyesli ugyan az okkupációt, de csak azért, mert az nem annexió; mihelyt egy szer annexióvá válnék, ő k is kéréltetlennül szembe fognak vele szállani. Ezeket az urakat most Andrassy gróf őszintesége nagyon kinosan lepte meg. Ők jobb szerették volna, ha a külügyminiszter tovább folytatja a hitegetést, a szemfényvesztést és árulást azon rendszerét, mely a monarchiát a bosnyák kalandba belehajszolta. Andrassy gróf őszintesége most arra kényszeríti ez urakat, hogy rászavazzanak ama politikára, melynek főeredményét az annexiót, mint mondták, magok is ellenzik. Azért természetesen neheztelnek Andrassyra, hogy e furcsa helyzetbe hozta őket, mely lehetetlenné teszi nekik, hogy tovább is azt hirdessék, a miről tudták ugyan, hogy nem igaz, de a mi gyöngé és naiv kedélyeknél még mindig hitelre talált. Most már nem hazudhatják, hogy nem annexióról, hanem csak ideiglenes megszállásról van szó. — A bosnyák politika érdekében kifejtett ezen leghatasosabb érvelések alapját maga a külügyminiszter vonta meg tőlök. . . .

Ezért ezen uraknak épen nem igen van inyökre az expozé, mely legjobb érvöket kiragadja kezökből és akármint dicsöitik is,

a kormánylapok Andrassy gróf nyilatkozatait, maga a kormánypárt nem igen örövend nekik. Az ámitás ideje lejárt; Andrassy gróf őszintébb volt, mint Tisza Kálmán és a kormánypárt. Férfiass nyíltsággal — három év óta most mondhatjuk ezt róla először — vallotta meg, miről van szó. Mi ezt régóta tudtuk; tudta a kormánypárt is, de azért mindig az ellenkezőt állította. Most azonban a legilletékesebb férfiú az ellenzék félfogásának adott igazat. Andrassy gróf nyilatkozatai után lehetetlen többé félreismerni a boszniai állalat igazi jelentőségét. Ausztria-Magyarország beleegyezett a Balkánon inneni Törökország feldarabolásába és e beleegyezés gyalázathere Bosznia és Hercegovina. Most már tudjuk azt is, mért vonatkozott a nyáron a porta konvenczióra lépni Andrassy gróffal. A tisztán látó török államférfiak tudták, hogy a bécsi politika el akarja hódítani tőlök ama két tartományt, melyet az orosz telhetetlenség a szultánnal meghagyott. Semmi áron sem akartak tehát egyezményre lépni, mert az Andrassy-politika szemelében ez az egyezmény nem jelentett volna mást, mint azt, hogy a szultán maga játsza a monarchia kezébe a nevezett tartományokat. Arra pedig Konstantinápolyban még sem akartak vállalkozni, hogy maguk nyissanak ajtót az ellenségnek, a ki azon határozott célal jön, hogy a törvényes tulajdonost megarabolja. Andrassy gróf nem szedte rá sem a török államférfiakat, sem az osztrák vagy a magyar ellenzék. Konstantinápolyban is, nálunk is tudták jól, hogy a bécsi politika végeztélja a rablódítás, a merev annexió.

De a mint az ellenzék megjósolta az annexiót, a mint nem csatkozott három év óta tett minden jóvendölésében, úgy nem csatkozok abban sem, a mint az annexió természetes következményeit felfogja. A hódítás theoriája a monarchia ellenségeinek hatalmas fegyvert ad kezökbé, mely nemsokára mi ellenünk fog fordulni. Bécs megfizeti az árát Törökország feldarabolásának, a mint megfizette ama hasonló büntény árát, melyet Lengyelországon elkövetett. A két tartományt olyan kóranyag jött a monarchia testébe, mely okvetlenül teljes felbomlásra fog vezetni. Az annexió Ausztria-Magyarország agoniájának kezdete s az az államférfiú, a ki az annektáló politikát diadalra juttatta, a monarchiát a felbomlás veszélyének tette ki. Ez ugyan ma még csak az ellenzék nézete, de a tények e nézetnek valószínűleg ép oly igazat fognak adni, mint adtak az ellenzék többi jóvendöléseinek.

Andrassy gróf újabb vereséget szenvedett az osztrák delegaciósális budgetbizottságban, mely Herbstnek indítványára egyszerűen elvezette a közös kormány előterjesztését, melyben az 1879-iki okkupációsális költségek megszavazását kérte, s e célra rendkívüli hadügyi költség címén 15 millió frtot szavazott meg a jövő évre.

A lapok gróf Andrassy beszédéről. A budapesti lapok közül csak a „Hon” s az „Ellenőr” helyeslik föltétlenül a gr. Andrassy külügyminiszter szombati beszédében foglaltakat. A többi kormánypárti lap többé-kevésbé eltérő nézetnek ad kifejezést, míg az ellenzéki lapok a beszédet erősen támadják.

A „N. Fr. Presse” cikkéből idézzük a következőket: „Azon benyomást, melyet Andrassy Gyula gr. beszéde hallgatóira gyakorolt, úgy halljuk jellemezni, hogy a miniszter barátai rendkívül csalódtak, míg ellenfelei a miniszter szavait gunyos mosolylyal fogadták. . . . Andrassy Gyula gr. fejtegetéssel a tényeket nem változtatják meg. Tény az, hogy Bosznia és Hercegovina annexiója és nem csupán okkupációja rég en a keleti háború kitörése előtt félhivatalos czikkben kiváló szerepet játszott; tény, hogy N-

metország részéről Ausztria-Magyarországot minden alkalommal félre nem érthető módon unszolták, hogy a török birodalom ezen tartományait foglalja el és keblezze be; tény, az hogy Andrassynek Bismarck hg. gyengéd szemrehányásokat tett, midőn a kongresszusra ment, azért, hogy füres kézzel jelent ott meg, és tény az, hogy az osztr. magy. külügyi miniszternek nem nagy fáradságába került az olyan nagyon feldicsért mandatumot megszerezni. . . . A külügyminiszter érvei tarthatatlank és gyengék, melyek az első szélfúvásra összeesnek. Nyílt bevallása annak, hogy a kormány előzetesen ezen célra törekedett, és nem mulasztott el semmit, hogy azt elérje, bizonyára sokkal kedvezőbb hatást gyakorolt volna, mint a vörös könyv ezen ide-oda magyarázása és az események félreccsavarása, mi fölött kevésbé kellene pirulni, ha nyíltan és becsületesen, mint az igazság kívánja, a kormány bevallaná, hogy mi volt tulajdonképen a cél, mely után törekedett.”

A „N. W. Tagblatt” a következőket mondja:

„Nyögnek a hegyek és megszületik a nevetéses egörke. Mennyit irtak azon meglepetésről, melyet Andrassy készít a delegációknak. A félhivatalos sajtó váltig hirdette, hogy a legnagyobb meglepetések várhatók Andrassytól keleti politikáját illetőleg, melyek sokakat azok közül, kik Andrassy ellenfelei, azon vallomásra fognak kényszeríteni, hogy tévedtek, s elhamarkodva ítélték. — Sőt maga Andrassy beszéde kezdetén arra utalt, hogy nem volt alkalma eddig politikáját igazolni, hogy nem érintkezhetett a törvényhozó testületekkel, melyek ép úgy, mint a sajtó, elhamarkodva ítélték. Ezek után természetesen kétszeres érdekekkel várt mindenki, mit fog Andrassy mondani azon parlamentáris instituczió előtt, melyet egyedül tart illetékesnek arra, hogy a külügyi kérdésekben szavát hallassa. Ez mit mondott? Semmit, a mit a közönség félhivatalos helyről és más nyilatkozatokban rég ne tudott volna. Nem volt új az érvelés, nem hozott fel új tény, a meglepetésekről nem is szólv, s ha valami meglepette az embert, bizonyára az expozé szárazsága és tartalomnékülisége volt, a mennyiben óriási terjedelme dacára semmit nem tartalmazott, a mi Andrassy gr. politikájának ellenei más nézetre térítette volna.”

Épen így szól az expozéról a „Deutsche Ztg”. A kormányhoz közel álló lapok beírják a beszéd parafrázisával. Ebbeli buzgalomban a Presse azon kijelentésre ragadtatja magát, hogy gr. Andrassy beszédében — saját nézeteit találja fel.

Országgyűlési tudósítás.

A képviselőház ülése nov. 2-án.

Elnök: Várad y Gábor, jelen van a kormány minden tagja. A kérvények fölemlítése után, folytatattik a Somogy megye kérvényének tárgyalása a kormány vád alá helyezése iránt.

Mednyánszky Árpád b. hosszasan foglalkozik az előadó, a miniszterelnök és a honvédelmi miniszter beszédével. Ez utóbbinak az élelem-szállításra vonatkozó fejtegetéseire megjegyzi, hogy azon rendszer, melyet a közös hadseregnek követelnek, emlékezteti őt egy tábornok szavaira, ki, bár az általa megvert ellenség sokkal vittebb volt, mint az ő csapatai, ezek győzelmének indokát abban találta, hogy az ő csapatainál minden kisebb osztág el van látva s magával viszi az élelmet, addig az általa megvert hadsereg élelmi szállítmánya a főserg után megy s így nem képes az magát mindig a kellő élelemmel ellátni s így a hadsereg, az éhező katonákkal, veszít harc képességéből.

Csodálkozik azon, hogy a miniszterelnök annyira ellenzi az ő korábbi beszédeinek idézését, mikor maga mondta a napokban, hogy ő mindig igazat mond, így tehát nincs oka félni beszédei idézésétől. (Élénk helyeslés a szélső baloldalon.) Különben kívánja a miniszterelnöknek, hogy sohase csatkozozzék azon kijelentésében, hogy neki nincs szüksége senki kegyelmére. Pártolja László ellenindítványát. (Helyeslés a szélső baloldalon.)

Mocsáry Lajos pártolja László ellenindítványát, s nagyon csodálkozik azon, hogy a jelenlegi kormány hivatkozik az alkotmányosságra, azon kormány, melynek nincs érke az alkotmányosságra, azon kormány, melynek nincs érke az alkotmányosságra iránt, mely nem respektálja az alkotmányosságot. (Élénk helyeslés a szélső baloldalon.)

Madarász József sajnálattal konstatálja, hogy a kormány és pártja a 48-ik törvényekre hivatkozik, nem azért, mert e törvényeket tiszteli, hanem mert takargatni igyekszik ezek által azt, hogy beleegyezett egy velünk barátságos labon álló állam rabló módon való megtámadására. (Élénk helyeslés és tetszés a szélső baloldalon.) Pedig ezen törvények, melyekre a kormány hivatkozik, e kormányt a vádlottak padjára ültetik. Pártolja László Imre ellenindítványát.

Szólásra nem levén többé senki felírva, elnök szavazást rendel el. A ház többsége a kérvényi bizottság javaslatát fogadta el.

Tárgyalás alá vétetett Pest-Pilis-Solt-Kiskunmegye kérvénye a fuvarok kirendelése és az alispán elmozdítása tárgyában.

Vécsey Tamás előadó a következő véleményét ajánlja elfogadás végett:

„A közös hadsereg harc képessége érdekében halaszthatlan intézkedést kívánó honvédelmi miniszteri rendeleteknek végre nem hajtásából származható veszélyek elhárítására, a honvédelmi miniszter az 1848: III. t.-cz. 38. §. c) pontjában kimondott felelőssége folytán, s az 1876: VII. t.-cz. 2. és 4. §-ai korlátai közt rendelkezén;

végül a főispán rendkívüli hatalommal való felruházása az alispán eljárása által tétetvén az 1870: XLII. t.-cz. 54. §-a szerint elkerülhetetlené, a kormány feleletre vonásának esete fenn nem forog.”

Szendé Béla honvédelmi miniszter előadja az ezen ügyben történeteket. Halaszthatlan szükségességről lévén szó, — mit a ház mostani szavazatával is elismert, — a kormány kötelességének tartotta úgy intézkedni, a mint intézkedett s a kormány rendeletének végrehajtását két ízben megtagadó alispán hivatalától kénytelen volt a törvény értelmében felfüggesztetni, mert a kormány nem tűrhet halaszthatlan intézkedéseit végrehajtásában bármi nemű akadályt. (Helyeslés a jobb oldalon.)

Mocsáry Lajos hamisítással vádolja a kormányt, mely az 1876. t.-czik 16-ik szakaszára mer az alispán letételének indoklásul hivatkozni. E törvény halaszthatlan „rendőri” intézkedésről szól, holott a miniszterium e törvényt az alispán felfüggesztését indokoló rendeletében úgy idézi, hogy abban csak „halaszthatlan” intézkedésekről van szó. Szóló tagadja, hogy a fuvarok kirendelése halaszthatlan „rendőri” intézkedés volna, pedig csak ezen esetben van joga a kormánynak a követett eljárásra. Nagyon sajnálja, hogy e törvényhamisítást a honvédelmi miniszter követte el.

Ha nem rosszakaratból tette volna, jövőre felhívja, hogy nézze meg jobban, mit adnak elébe aláírás végett. (Élénk helyeslés a szélső baloldalon.) Midőn a kormány a 48-iki törvényekre hivatkozik eljárásának indoklására, ezt szóló valóságos blaszfemiának tartja. Nem a 48-iki törvényeknek deferál a miniszterium, hanem készségesen engedelmessékedik Bécsnek és az „ics-vics” generalisoknak.

A következő határozati javaslatot terjeszti elő:

A honvédelmi miniszter, valamint a minisztertanácsnak a kérvényben bepanaszolt eljárása rosztaltatik és a miniszterium a törvények szoros megtartására utasítatik.

Kiss Albert pártolja a Mocsáry határozati javaslatát.

Az előadó felszólalása után a ház elfogadja a kérvényi bizottság javaslatát.

Néhány Boszniába kirendelt fuvaros ottani kárainak megtérítését kéri. A kérvényi bizottság, utalva a honvédelmi miniszternek a kártérítés iránti nyilatkozatára, a kérvényt kiadni kéri a honvédelmi miniszternek.

Madarász József számos visszaélést sorol fel, melyek egyes kerületekben a fuvarok kirendelésével elkövetettek. Így például a mohácsi kerületben az ellenzéki választókból álló községekre vettek ki a fuvarok, míg a kormánypárti választók azoktól megszabadultak. Azt indítványozza, hogy a kérvény kiadásáék megvizsgálás végett a honvédelmi miniszternek, ki a vizsgálat eredményéről jelentést tegyen.

Dárday Sándor tiltakozik azon insinuáció ellen, melylyel Madarász az ő választását illette, mert biztosítja Madarászt, hogy választó kerületéből 160 fogat rendeltetett ki s ez volt azon támogatás, melyben a kormány részéről részesült. (Nagy zaj. Helyeslés a középben. Ellenmondás a szélső balon.)

Madarász József kijelenti, hogy nem tudta, ki van azon kerületből megválasztva. Most azonban már tudja, s csak azt jegyzi meg, hogy az jajt, a kinek a háza ég! (Nagy derültség.)

Szendé Béla honvédelmi miniszter biztosítja a házat, hogy meg fogja vizsgálni a panaszokat, s intézkedni fog azok iránt.

Csánády Sándor Madarász indítványát pártolja. — A ház a kérvényi bizottság javaslatát fogadja el.

Údvarhelymegye Bosznia annexiója ellen és Törökországgal konvenczió kötése mellett szól.

A kérvényi bizottság ezen kérvényt, minthogy már a fölött a ház Arad kérvénye alkalmából határozott, az irattárba kívánja letétetni.

Madarász József megjegyzi, hogy ily kérvény még nem volt a ház előtt, és így a fölött a ház nem is határozhatott.

Vécsey Tamás előadó belátja, hogy

tévedés, van a dologban és így e kérvény is leveendő a napirendről.

M a d a r á s József: Csodálkozom, hogy azt is meg nem szavazták. (Elénk derülttség).

A többség a bizottság véleményét fogadja el; s ez, valamint a többi kérvények részint a szakminisztereknek adatnak ki, részint az irattárba tételnek.

E l n ö k : Szilágy József, a delegáció elnöke jelentvén, hogy a delegációk a legközelebbi 4—5 nap alatt ülésezni fognak, kérem, hogy ez idő alatt a ház szüneteljen. (Elfogadtatik).

A p p o n y i Albert gróf: Bátor vagyok kérdeni a miniszterelnök urat, mikor nyilatkozik a berlini szerződés napirendre tűzése iránt?

T i s z a K. miniszterelnök: A legközelebbi ülésen megteszem az ígért nyilatkozatot. (Általános helyeslés).

E l n ö k : A legközelebbi ülés tárgyai lesznek: a kormány jelentése a honvédségnek az okupáció alkalmával történt mozgásait tárgyában, Lukács Béla képviselőtől mentelmi ügye és a gazdasági bizottság jelentése egy nyugdíjazási ügyben. — Ezzel az ülés véget ért.

Külföldi szemle.

Arad, decz. 3.

Angol-orosz jegyzékváltás az afgán ügyben.

Az angol külügyi hivatal egy nagy ügyletezt tett közzé, mely Anglia is Oroszország közt Közép-ázsiait illetőleg folyt, s melyből teljesen kiviláglik, hogy az angol-afgán háboru tulajdonképen egy angol-orosz hadjárat lesz. A hazugság és csalárdság, az orosz politika e két jellemző vonása érvényre lépnek a pétervári kabinettnek az afgán ügyben követett magatartásánál is. Kaufmann tábornok oly embernek van itt feltüntetve, mint a ki saját kezére csinálja az afgán politikáját, ha ugyan ez lehetséges volna.

Az okmányok közül egyebiről, melyek 1873. decz. 20-án kezdődnek s 1878. sept. 30-án végződnek, a fontosabbak a következők:

Az első okmány tartalmazza a K h i n á v a l történet-békekötés híreit. Ezt követi L o f t u s jelentése egy Gorcsakoff felvett L o f t u s aljáról. A kékkönyv azon része, mely a z o r o s z k ö z é p á z s i a i h o d i t á s a i r a v o n a t k o z i k. 1873-ban kezdődik, 1875. végeig megy és a már ismert okmányokat tartalmazza.

L o r d D e r b y n e k 1875. aug. 25-én kelt, aszt.-pétervári ügyvivőhöz intézett emlékirata összefoglalja a közép-ázsiai semleges terület határai tárgyában folytatott jegyzékváltás tartalmát, és kimondja, hogy az egyedüli gyakorlati kombináció, egy semleges terület megteremtése, határainak megjelölése. Mindkét hatalom kötelezi magát, hogy a O n u s - v o n a l o n nem megy át, fenntartja Afganisztán és B o k h a r a függetlenségét, olyformán, hogy amaz angol, emez pedig orosz befolyás alatt állna. G i e r s államtitkár 1876. feb. 15-én azt feleli, hogy tökéletesen helyes az egyezményt Afganisztán határait illetően, mely állam Oroszország actiójának sphaeráján kívül maradna.

Az indiai kormánynak egy 1875. október havi sürgönye tudatja, hogy 1875. szept. 4-én orosz követtség jött K a b u l b a és K a u f m a n n t b n o k t o l l e v e l e t h o z t t, melyben ez tudatja, hogy megkapta az emir két levelét Abdullah kánnak trónutóddá történt adoptálásáról. K a u f m a n n tábornok a nyájosan hangzó levélben azt mondja, hogy Oroszország és Afganisztán barátságát megerősíti Anglia és Oroszország barátsága.

AZ „ALFÖLD” TÁRCZÁJA.

„A nők iskolája” előadása előtt.

A helybeli színpadon holnap kerül színre először D i t r ó i n é E i b e n s c h ü t z M a r i asszony javára Molière vigjátéka: „A nők iskolája”. Szász Károly kitünő fordításában.

Molièrei vigjáték előlése ismertetést írni ép oly fölösleges, mint — szükséges.

Ez állítás látszólagos paradox, de megmagyarázható.

Föltehető minden jobb izlésű művelt emberről, hogy Molière ismeri s mint olvasmányt méltányolja is; de viszont feltehető ugyan ezekről, hogy részint meggyőződésből, részint az uralgó izlés iránti hódolattól, azon napról-napra nagyobb tömegű szaporodók számához csatlakoznak, kik a színi világirodalom klasszikusait s közöttük p. o. Molière-t azért nem látják — legalább a vidéki — színházi műsorokon örömet: mert „a színészek az ilyen darabokat nem tudják játszani.”

S minthogy e tárgy körül pro et contra sok mindentféle vélemény birhat jogosultsággal, nem annyira ismert, mint a közönség, mint általános tájékozás kedvéért én is elmondok egyet-mást saját egyéni nézetem és tapasztalataim kongó tárházából.

Teszem ezt pedig, szokásom szerint „több buzgalommal, mint sikerrel”, vagy kevésbé röviden, mint velősen.

Hogy mi klasszikus darabokat nem tudunk játszani, a közönségnek majdnem meggyőződés-szerű véleménye, itéllete, s mi kötelesség szerűen meghajlunk ez ítélet előtt, még pedig különböző okoknál fogva.

Először: mert „muszáj”; másodsor: mert szűk a hely; harmadsor: mert hasznos.

Vizsgáljuk az okokat és pedig csinnyán, mert a látszat szerint ez okok vádat látszanak magukban foglalni.

A felsorolt három ok elseje, a „muszáj” csak annyiban vonatkozik némileg a közönségre is, mert az e fajta darabok előadását a közönség — talán fenn jelzett okoknál fogva — nem látogatván: a direktorok előtt (nem az aradi triumvirátus értem, hanem a vidék direktorait általán),

Az emir 1875. szept. 19-én szintén igen szívesen hangon felel és azt mondja, hogy mit sem teend Afganisztán és Oroszország közt barátságos ellen. Kaufmann tbnok egy másik, 1875. okt. 27-én kelt levélben barátságából értesíti az emir Khokand meghódításáról.

A kabuli angol ügyvivő jelenti, hogy 1876. jun. 9-én orosz futár érkezett és levelet hozott, melyben Kaufmann tábornok elbeszéli a k o k a n d i e s e m é n y e k e t és azt mondja, hogy az annexió nem Oroszország érdekében történt, hanem a khokandi lakosság kérésére, hogy annak nyugalma legyen.

Az indiai kormány egy szept. 16-iki sürgönyben azt ajánlja a kabinettnek, hogy szövegben fel az orosz kabinettől azon levélváltás ellen, melyet Kaufmann és az emir orosz ügynökök közvetítésével (két ily ügynök van Kukulban) folytatnak, az indiai kormány megjegyzi, hogy ama levélváltás Kukulban nagy sensációt keltett és alapját képezi sok ármanynak, melyek ártalmasak az India meg az emir közti jó viszonyoknak.

Derby 1876. október 2-án utasítja lord Loftust, szóljon fel Szent-Pétervárt; emlékeztesse Oroszországot arra, hogy kötelezte magát Afganisztán ügyeibe be nem avatkozni; követelje Kaufmann tábornok dezavualását.

Derby egy 1876. október 24-ől kelt sürgönyben ezeket írja: Suvaloff közölte vele az orosz kormány egy sürgönyét, melyben a Kaufmann tbnoknak tulajdonított lépések kerekén elfogadtatnak.

Lord Loftus, egy 1876. okt. 19-iki sürgönyben írja: Giers államtitkár kijelenté, hogy ő nem tudja, hogy Kaufmann tbnok ügynököt küldött Kukulba, vagy levelet intézett az emirhez; értesítések fog bekívanni Kaufmannról.

Kaufmann tbnok 1876. jul. 6-án megírja az emirnek, hogy miután hat hónapig oda volt Szt-Pétervárt, most visszatért Tashkentbe; ismételtlen biztosítja az emir barátságáról.

Lord Loftus 1876. november 17-én ezeket írja: Giers államtitkár kijelenté, hogy Kaufmann tábornoknak nem volt feladata az emirnek politikai közleményeket írni és hogy tábornok levelei csak udvariassági nyilatkozatok.

Kaufmann tábornok egy 1876. november 9-én sürgönyben perlitikái leveleket adott fel az emirrel; az ő levelei csak udvariassági közlekedések, melyeket a bokharai emir közvetített.

Derby febr. 7-én tudatja Loftussal, hogy megkapta az orosz nyilatkozatokat, de nem fogadhatja el Oroszország azon nézetét, hogy Kaufmann levelei morében udvariassági nyilatkozatok; Kaufmann földjeit Kukulban mint oroszországi ügynökeket fogadták.

Giersnek 1877. márt. 5-én kelt sürgönye ismételi az általános biztatásokat.

Lord Derby 1877. június 13-án felszólítja Loftust, jegyezze meg az orosz kabinettnek, hogy az orosz csapatoknak Merv felé nyomulása Angliát arra kényszeríthetné, hogy szintén így előre nyomuljon. — Giers 1877. június 13-án azt feleli, hogy az előnyomulás csak a turkomanok megbüntetése céljából történt.

— Lord Loftus szept. 12-ről ezeket jelenti: Kaufmann tbnok utasítását kapott, hogy szorosan ragaszkodjék az angol-orosz megegyezés feltételeihez.

Lord Loftus 1878. jul. 3-án jelenti: Ö megkérdezte Gierstől, hogy Oroszország egy képviselőjé a kormány rendelte-e Kukulba vagy Kaufmann;

nem sok esülete van az öreg Molièrenek, az ő divatból kiment régi portékájával, melynek legfőbb hibája, hogy tartós, hogy harmadfél század alatt sem tudta elnyúlni, a „sok rossz színész”, no meg a publikum lelkesült — közönye.

Második oka a klasszikusok mellőzésének azon szükségességben rejlik, — s itt a látszat szerint némi vonatkozás ismét észlelhető a közönségre — hogy csekély jövedelem, kongó ház mellett nincs inspiráció s mert egy Molièrei alkotás az előadásnak (különben előadójá válogatja) szívét, agyát, tüdejét, veséjét, húsát, véré, szőval egész lényét oly nagyon igénybe veszi, hogy a Párkás lényét oly nagy hosszúra mért elfoglalja, mythologiai centimeter szerint véve, legalább is másfelét az idők orsaján rövid két óra alatt leporított: e m b e r e s y a k i m e l é s i t e k i n t é t b e i s z z ü k s e g e s a t a k a r k ö s s e g e s, miután a német kórta szerint: „Die Arie kost, mi selber mehr.”

A harmadik ok előnyeinel fogva komikus s komikumáért kényelmes.

Ez ok hasznából a legfőbb haszon a színészre hárul.

N e m k e l l t a n u l n i ! V a n - e b o r z a s z - t o b b v a l a m i a s z e r e p t a n u l á s n á ! ? M e g t a n u l n i 6 — 8 0 0, s t g y a k r a n e z e r s o r v e s e t.

Először, eljátszani s másnap aztán e lap tulsó oldalán azt olvasni, hogy... „nem volt biztos szerepében”, vagy... „nem rontott”.

Három ilyen dicsőret után jó lelkiismerettel folyamodhatni nyugdíjkepen egy csendes levélhordozói állomásra.

A világirodalom klasszikusai a föld egész ke-rekségén egy egyetazon kórsgában szenvednek. Szeretik a verset. — Ez egyben és még sok másban különböznek ők a mai kor modern színészeitől és közönségétől, kik nem szeretik a verset, ha csak nem Serpolette-féle rímek, melyek azonban semmi közük a prózához.

A fentebbiekből látható tehát, hogy a közönség kívánságát, mely szerint hagyjuk pihenni a klasszikusokat, mennyi mindenféle bár mellékesnek látszó, de azért kiváló körülmény provokálja, s minő áldozatába kerül országsgazerte a közönségnek az otthonmaradás, ha a színpad Molièrei igéket hirdet, vagy Shakspearei eszmék tolmácsolását jelenti be „Ö r e g M á r t o n a i” által, kik őt Aradon vagy másutt kihordják.

G i e r s e r r e a z t f e l e l t e, h o g y s e m a k o r m á n y s e m K a u f m a n n n e m k ü l d t e K a b u l b a k ö v e t s é g e t é s n e m i s z a n d é k o z t a k k ü l d e n i. A s z t - p é t e r v á r i a n g o l ü g y v i v ő i r j a 1878. aug. 14-ikéről: Giers kijelenté, hogy orosz követ nem vitta a cártól levelet Kukulba, de meglehet, hogy Kaufmann küldött. Giers határozottan kijelenté, hogy a katonai és politikai óvintézkedések, melyek Anglia ellen tettek, mikor a két állam viszonya feszült volt, most be vannak szüntetve.

L o r d S a l i s b u r y 1878. aug. 19-iki sürgönyben jelenti: Lord Lytton híreket kapott, hogy Afganisztán északi határához orosz csapatok érkeztek és hogy az emir Kukulban egy Abramoff vezetéke alatt orosz követtséget fogadott. Salisbry emlékeztet Gorcsakoffnak 1876. febr. havában tett ígéreteire s azt követeli, hogy az orosz kormány a követtséget, ha elküldte, rögtön hívja vissza.

Az angol ügyvivő 1878. szept. 10-ről azt írja Salisbrynek, hogy érkeztek Melnikoffal, a ki azt mondá neki, hogy a külügyminiszternek nem volt tudomása a követtség elküldéséről: Kaufmann tbnok azt saját felelősségére cselekedett is, a külügyminiszterium mégis felelős, mert a követtséget már rég visszhívta volna. Giers államtitkár egy 1878. szept. 9-én hivadtában kelt jegyzéke mondja: A czári kormány hajlamai Kelet-Ázsia kérdéseiben szükségképen visszajártak ezen politikai állapotok felett, melyekbe Anglia a legújabb keleti válság alatt jutott. Jelenleg azonban a dispoziciók olyanok, mintelőbb nem képesek Angliában valami bizalmatlanságot kelteni. A helytelenül Abramoffnak tulajdonított küldetés ideiglenes jellemű, az udvariasság jellemével bir s azért az ügyvivő által jelenleg idézett békés biztosításokat nem csorbíthatja.

Az angol ügyvivő 1878. szept. 20-iki jegyzéke azt mondja, hogy Salisbry csatlakozik Giers jegyzékéhez, minthogy az utóbbi elismeri, hogy az orosz kormány minden előbbi biztosítása Afganisztán tárgyában most ismét visszajárt érvényét. A közzétett jegyzékváltást Salisbry 1878. szept. 30-iki jegyzéke zárja be. Ebben Salisbry kijelenté, hogy az orosz ügyvivő ugyanazon nyilatkozatot tette, mint Giers államtitkár, s hogy az a czárnak az emirhez intézett levele tárgyában megkérdezte, az intézett kérdést tett Oroszországra s később felhatalmazás alapján kijelentette, hogy soha szóban sem volt ilyen levelet küldeni.

A bosnyák békek.

kik az okkupáció elől Konstantinápolyba menekültek, ott egy kérvényt irtak alá, az angol királyhoz intézendő. A kérvény, melyet eddig husz bég irt alá s mely továbbra is köröztetik, az „Egyetértés” konstantinápolyi levelezőjének közlése szerint főpontjaiban így hangzik:

Fölséges asszony! Nagy-Britannia királynője és India császárnője! A berlini kongresszus felséged képviselőinek indítványára Bosznia és Herzegovina a mi szerencsétlen hazánk okkupációját... a habzburgi dynastiára bízta. Azon világos kikötésről történt az, hogy padisahunk beleegyezésével és annak fenhatóság alatt hajtsa végre hibás rendszer által támasztott forrongás helyein a pacifikációt.

A philantropok otthon maradnak, hogy ne lassák kedvenc színészeiket „kinlódni”; a misantropok nem jönnek el, mert — ezt magamról tudom — az embergyűlöletnek, pessimizmusnak, könnyebben lehet híveket hódítani télt házbán p. o. egy operette alatt, ha fanyar, szánó képpel a harmadik emeletről alátekintünk, vagy a földszintről fellépünk.

S i m e ! A z ö l s ö r o l t a k d a c z á r a i s, a h o l n a p i s z i n p a d M o l i è r e „N ö k i s k o l á j a” című vigjátékát hirdeti. D i t r ó i n é E i b e n s c h ü t z M a r i asszony javára.

Dicső Molière! Vigjáték atyja! Ha az életben ért dicsőret és gáncs, királyi barátok kegy-malaszja, kor-s pályatársaid — egy jobb szín-nemzedék — imádata; halálod után a jók és nagyok istenitése, a tudatlanok otromba hurrogatása, azon méltatlanság, mely szent poraid elta-karításakor 1873-ban koporsódra sarat dobott s azon dicsőfén, melylyel 1844-ben szobrod leleple-zése alkalmával nagy nemzetd felhatalatlan neved öved: ha mindezek harmadfélszázados fen-séges álmaid közepett bir nemes szived rokon-szenvvél érzeni egy magyar pályatársnőd iránt is, ki hamisítatlan, s ép azért oly igaz interpretatora nagy alkotásidnak, — kit jól ismer, kire szelle-med nem egyszer mondatá gyönyörűzetel: E z a z é n s z e r e l m e s g y e r m e k e m, k i b e n n e k e m k e d v e m t e l i k: — t e k i n t s l e r é a d a r a b o d e l ő a d á s a k o r h á l á s m o s o l y l y a l, m e r t n a g y n e v e d e t f o r g a l o m b a h o z t a ö t, h o l a l á t s z a t s z e r e n t f e l e d v e v o l t. K ö z ö n s é g e t g y ű j t ű t n é k e d, k i k b e n n e t e g e d d i c s ő i t e n e k.

A n ö k i s k o l á j á n a k e l ő a d á s a ü n - n e p l e n d a s z i n h á z b a n.

Egy szeretett pályatársnő megjutalmazása a pályatársak részéről.

Mi nem nyujtunk babért a megkoszorozott-nak, de versenyer kelünk vele a babérért, s az ő szerénységének ez legszebb jutalma.

A közönség pedig hagyományos meggyőző-dését, hogy a színészek az ilyen da-b o k a t n e m t u d j á k j á t s z a n i” egy jobb véleménynel fogja felváltani.

Erről kezeskedik a Ditróiné művésze, s a törekedveltség, melylyel Magyarország minden városa megajándékozik, hol a F ő s v é n y, T a r-

Oszták és pacifikáció: ez ellenmondás...

Ausztriai padisahunk beleegyezése nélkül rontott be ezriszakoskodni, gyújtogatni és rabolni tűzhelyeinket s meggyilkolni testvéreinket. Min-denkit, a ki törvényes urához hű maradt, kardra hánytak; mindenkit, a ki házaja védelmében fegyvert fogott, akasztófára ítélték, vagy agyon-lövtettek, mert nem akartak meghódolni egy rá-juk nézve idegen uralkodónak.

De nemcsak férfiakat ért utól a legkegyetlenebb és legbeestelenebb sors, a mi mohamedáni osak érhet, hanem aggyainkat, nínket és gyer-mekeinket. Nincs egy város, nincs egy község, a melyet az ellenség fölig el ne pusztított és rész-ben ki ne irtott volna. Ilyen pusztítás és öldölés kevés népet ért Európa tanácsából. És mi jog alapján? Van-e Európának joga bennünket le-gyilkoltatni és kirabolgatni? Felséges asszony! mi azt hisszük, hogy nincs.

Egy a padisah beleegyezésével végrehajtott ideiglenes foglalást a pacifikáció szempontjából mi is üdvözlőnk volna s az lényeges ellenállás nélkül végre is lett volna hajtható. Igen, de Ausztria meghódítani jött bennünket, feltétlen aláve-tést parancsolt, s most ne akar birodalmakat testébe olvasztani kedvünk és akarunk ellenére. Ősi szokásaként úgy jött kibékíteni népünket, a mint a barbár legiók szokták volt a régibb ko-rokban s a mint Ausztria szokta emlékeztet őta.

Lehetetlen, hogy a hazánkban elkövetett vad kegyetlenségeket elsoroljuk. Az adatok egész tö-megével kellene Felséged elé lépünk. Megelő-gesünk, ha az oszták alattvalók önvalomására utalunk; megelőgszünk, ha szemtanúk nyilatko-zatait csatoljuk; megelőgszünk a sok erőszakos tény közül e tények legiróztatosabbjára hívn fel Felséged figyelmét, midőn a breoskai Hadsí Med-síd agát egy osztrák parancsnok, a kihez kevés számdékből utleleket ment kéri, a nála lévő kínai elraboltatása végett, agyonlövetett. Egy részreha-jlatlan európai vizsgáló bizottság előtt a kegyetlen-ségek halmazát vagyunk képesek bizonyítékok-kal igazolni.

Felséges Asszony! Nem akarjuk hinni, hogy Felséged berlini képviselői a muzulmánok kiirtását célozták volna okkupáltatásunk indítványozá-sával. Felséged nemes szívéhez fordulunk tehát saját és honfitársaink nevében, kőre a legnagyobb alázattal és a legmélyebb tisztelettel: méltóztatásék népünk szerencsétlenségére fordítani magas figyel-mét. Kérve kérjük, hogy Nagy-Britannia világín-téző befolyásával a bécsi udvarnál közbe járni méltóztatásék, hogy meg szabaduljunk a rabszolgá-ságtól, melyet nyakunkba vetettek.

Méltóztatásék oda hatni kormányá által, hogy Boszniából és Herzegovinából, a melyek védel-mére egy utolsó kétségeesett harcra az utolsó em-berig készen állunk, a berlini megbízás értelmé szerint, kivonassanak az oszták seregek. És ha Felséged okkupáltatásunkat a pacifikáció an-nak magukat egy angol sereg, vagy az erényekben tündöklő savoyai dynastiák által végrehajta. A vérfürdőben uszó bosnyák és horvezgovinai népek esdve emelik utolsó reménytekinetüket Felséged trónusa elé; ne engedje kiirtásunkat.

Következnek az aláírások.

Sorozata

Arad, szab. kir. város törvényhatósági bizottsága részéről 1878. évi deczember hó 11-ik napján d. u. 4 órakor tartandó rendes havi közgyűlésben fel-veendő tárgyaknak:

1. Polgármester havi jelentése.
2. Egy irnoki állásnak választás utjání be-töltése.

tuffe, Mizantrop, Tudósnök, Kép-zelt beteg és Nők iskolája párat-lan bájjal rajzolt nőalakjait bemutató.

Mátrai B. B.

Egy életbiztosítás.

— Elbeszélés egy ügyvéd emlékeiből. — (Folytatás.)

— Természetesen, elfogadtam a meghívást, folytatá az ügyök. Reszkettem a felindulástól. Egy lakatost vévén magunkhoz, elindulunk, s én, a rendőrbiztos, egy más rendőrhivatalnok, a laka-tos és a házmeesternek csakhamar megérkeztünk az alezredes lakására. Csengettünk, azonban minden néma maradt. Erre a biztos felnyitatta az ajtó egyszerű zárát s mi beléptünk. Egy keskeny korridorról nyitva levő lakszobába jutottunk, mellette a hálószoba volt, szintén bezáratlanul. Beléptünk ide is — és ott találtuk az alezredest. Ágyán, az élet legkisebb jele nélkül.

— Vett valami rendkívülit észre? kérdém az ügynököt hevesen.

— A legkisebbet sem.
— És a biztos?
— Ép oly kevésbé.
— Mit mondott a biztos?
— Előszavai ezek voltak: „Gutaütés érte! Sajátásgos gondolat, nyitott ablaknál aludni.”
— Ön azt mondja, hogy az ablak nyitva volt?
— Minden bizonytalan.
— Csak a hálószoba ablaka volt nyitva, vagy a többi ablakok is?
— Csak azon szobáé, melyben aludt.
— Vett ön a szobában valami rendetlenséget észre?

— Egyáltalán nem. Az alacsony tábori ágy felső végénél állott az éjjli szekrény, melyen az alezredes arany órája és pénztárcája volt elhelyezve. A szobában mindenütt a legnagyobb rend volt.

— Megkísérelték, ön vagy a biztos az életre ébresztés valamely módját?
— Ez teljesen hiába való lett volna.
— Miként győződtek meg erről?
— Felemeltük mereven felhúzó karját, az merev és hideg maradt; a biztos felhúzza a szem-pillákat s a szemek átlátszó szemhétyája fényte-len és homályos volt.

3. Igazolási választmány jelentése, Arad szab. kir. város törvényhatósági bizottságánál 1879-ik évben szavazattal bíró legtöbb adót fizető bizottsági tagok névjegyzékének megállapítása tárgyában.

4. Földmiveltés-, ipar- és kereskedelemügyi m. kir. miniszter intézkedése, a házaló-kereskedés megszűntetése tárgyában intézett feltevésekre.

5. Belügyminiszteri intézkedés, a városi szin- és bérház, nemkülönben az új városház építésének felülvizsgálatára vonatkozólag.

6. Belügyminiszteri körrendelet, a gondnokság alá helyezés, a kiskorúság meghosszabbítása, és az atyai hatalom megszüntetése kérdésében követendő bírósági eljárás tárgyában.

7. Igazságügyi miniszter körrendelete, a sírokai kir. járásbíró meg. üntetése, valamint a temesi kir. járásbíró felállítás tárgyában.

8. A magyar színész-egyesület központi igazgató-tanácsa, a magyar színész-egyesületnek a magas kormány által jóváhagyott alapszabályait tudomásvétel végett megküldi.

9. Bizottsági jelentés, az 1877-ik évi árváskéi mérlegben felmerült többlet átvizsgálása tárgyában.

10. Bizottsági jelentés, néh. Neumann Jakab emlékeztetése Neumann testvérek által ajándékozott 300 frtnak a helybeli szegények között történt kiosztásáról.

11. Nyitramegye közönsége az országos képviselőházhoz, az illeték kiszabása és behajtása körüli eljárás törvény által leendő szabályozása, s az adó és illeték-szabási hivatalnál rendes könyvelés behozatala tárgyában, intézett feliratát partolási végett megküldi.

12. Küldöttügyi jelentés, a városi javadalmak házilagok kezelésére vonatkozó szabályzati javaslat tárgyában.

13. Ajánlatok, a városi javadalmak bérbe adására nézve.

14. Stepánkó Demeter kérvénye, a kenyérszállítási vállalatnak Klein Ignátra leendő átruházása iránt.

(Feltámasztás következik.)

Institoris Kálmán,
főjegyző.

Legujabb.

Konstantinápoly, decz. 2. Lobanoff visszatért Drinápolyból s Savfet pasánál ismét sürgette az Orosz és Törökország közti végleges kölöneyezmény megkötését. Lobanoff ez alkalommal kijelenté, hogy a császár hajlandó az egyezség létrejötté után két hónap alatt kiüríteni a török területet, jöllehet szerződészerűleg csak három hó múlva kötelesek ezt tenni az oroszok. — A lázadó kurdok főnökének testvére kibékítési küldetessel Diabekirbe utazott. — A Dardanellák parancsnoka meghagyást kapott, hogy a Lloyd-társulat posta-hajóit a régebbi módokat mellett mindenkor, még éjjel is, engedje a Dardanella-szoroson elmenni.

Lahore, decz. 1. Egy élelmiszert szállító vonat hatolt tegnap a Kyber szorosba, de visszaszorítottatott s visszavonulás közben löttek reá. Azt hiszik, hogy a szállítmány Ali-Musjidba érkezett. Hirlik, hogy Dsellabad helyőrsége több

— És nyaka —
— Tudom, mit akar mondani. Legkisebb jele sem látszott annak, hogy gyanút lehetne támasztani.

— Hogyan feküdt a test?
— Mint rendesen az alvó ember fekszik.

— És arczikefezése?
— Teljesen nyugodt s az alvó ember arczikefezésétől csak abban különbözött, hogy a vonásokon bizonyos bágyadtság ömlött el s az arcz színe gyengén kékes volt.

— És mit tettek önök azután?
— Én úgy megvoltam zavarodva, hogy nem tudtam, mihez kezdjek. A biztos kijelenté, hogy egyéb teendő nincsen, mint rögtön jelentést tenni a törvényszéknél s addig változatlanul hagyni mindent. Azután bezárta a lakást és lepecsételte az ajtót, mely elé egy őrt állított. Ugy vélte, hogy egy óra alatt újra ott lehet a királyi ügyészszel s a törvényszéki orvossal. Én ezalatt önhöz siettem, hogy tanácsot kérjek, mit lehet még tennünk.

Mit tanácsolhattam én? Mit sejtettem, gyaníthatam? Lehetett-e minden támpont nélkül gyilkosságot vagy öngyilkosságot gyanítani? S ha valóban nem csalt is ama zavart búcsupillantás, jogosított-e az egyéb feltevésekre, mint azon gyakran észlelt lélektani esetre, hogy az elhunyt nem-sokára bekövetkezendő végét előre érezte? Vagy volt-e jogom teljes meggyőződéssel elfogadni, hogy valóban az elhunyt volt az, kivel előttevaló este az elhagyott házban találkoztam? S ha csakugyan ez lett volna is az eset, milyen valószínűséget lehellett volna ebből meríteni arra, hogy az alezredes öngyilkosságát követett el, miután e pont érdekelt leginkább a biztosítótársulatot, a menyinyiben, ha a biztosított fél önmaga veszi el életét, megszűnik a társulat minden kötelezettsége.

Bármily gondolatok merültek volna is fel agyamban e váratlanul bekövetkezett haláleset alkalmából, kitérőmentes volt az esetet első sorban az életbiztosítótársaság szempontjából tekinteni, mert a társulat bizalmát helyezte belém, s azon veszély fenyegette, hogy egy tetemes összeget kelljen kifizetni, talán igaztalanul. Azért mint üzletembernek, arra kell figyelmemet fordítani, valjon nem fordult-e elő oly eset, melyben a biztosítótársaság nem tartozik fizetni? Ezek között az öngyilkosságon kívül helyet foglal az is, midőn a biztosított fél oly kicsapongó életet folytat vagy oly dolgokat követ el, melyek halálát

ezreddel szaporítottatik. Nehány hegyi törzs ismét új támadásokat intézett a Kyberszorosban felállított figyelő őrség ellen. — Roberts tábornok nov. 28-án két gyalogdandárral és 4 ágyuval, egy elefánttal s egy hegyi üteggel Kubikkalába érkezett s a Piuwarszoroszt az afgán csapatoktól megszálva találva kémszemlélt tett. Az angolok egy halottat vesztek, 2 tiszt és 8 katona megsebesült. Roberts tábornok 29-én a defilé bejáratánál maradt s 30-kán akart előnyomulni.

London, decz. 2. Az afgánok a brit csapatokat a Paivar szorosban oly erős puskatüzzel támadták meg, hogy ezek a szoros torkolatába visszavonulni kényszerültek. Több ponton ütközetet várnak.

Lahore, decz. 2. A Cavagnari két ágyuval indult az afrida-törzs megfékezésére, mely az élelmezési vonatot megtámadta. A törzs egy része meghódolt, a másik rész szétshorított. A Sadihi szoros magaslatain levő erődtímenyek felszereltetvén, erős őrállomások helyezettettek el. — A Khyberszoros most Dakhától kifelé biztosítva van.

Páris, decz. 2. A köztársaság elnöke ünnepléses kihallgatást fogadta Beust grófot, ki meghitelező iratait adta át, mint Párisba kinevezett osztrák-magyar nagykövet. „Szerencsésnek érzem magam — mondá — azon küldetést bírhatom, hogy az Ausztria-Magyarország és Franciaország közti fennálló jó viszonyokat s baráti köteleket még szorosabbra fűzni törekedjem, s iparkodni fogok-e feladatnak megfelelni.” Mac-Mahon saját és a francia kormány támogatását ígérte válaszában.

— London, dec. 2. A „Daily Telegraph” állítólag megbízható forrásból értesül Perábról, hogy Boszniát és Novi-Bazárt illetőleg Ausztria-Magyarország és a porta közt az egyetértésnek minden akadályát elvántárná hárítva. Az egyezség tervezete ma vagy holnap fog aláírni. Mihelyt ez az ügy rendezve lesz, Törökország komolyan fontolóra fogja venni a görög határkérdést.

Belgrád, decz. 2. A szerb kormány a skupcsinának egy törvényjavaslatot akar benyújtani az új szerb területbe leendő beköltözésről. A szláv bevándorlóknak minden lehetséges előnyök nyújtnak. A kormány kívánt Csehországból erős bevándorlást remél, mivel onnét sokféle tudakozódás intéztetett a szerb kormányhoz a bevándorlási feltételekre nézve.

Különfélék.

— Közönségünk, különösen városunk törvh. bizottsági tagjai közt élénk mozgalom nyilvánul azon hir folytán — melynek alaposágát mi sem vonhatjuk kétségbe — miszerint a városi közegetvám, bor, s örméresi sat. jövedékre nézve több helybeli tekintélyes vállalkozó jelentékeny ajánlatokat nyújtott be a polgármesteri hivatalhoz. Ezek közt a legjelentékenyebb bérösszeget a Gutjahr M. és fia cég tette, kötelezvén magát évi nyolczvanötezer

siettetik vagy előidéz, valamint az is, hogy a biztosított egészségi állapota a szerződés megkötésekor teljes lelkiismeretességgel vizsgáltatott-e meg, hogy a valószínűségi számítások alapján kitüntetett élettartam helyesen legyen felvehető.

Mindezt röviden megfontolva, gyorsan felöltöztem, hogy az ügyökkel menjek. Ez időközben összeszedte magát s míg én segédnek némi utasításokat adtam, egy rövid előleges jelentést írt a londoni igazgatóságnak az esetről.

Forró augusztusi délelőtt volt s a nap a korai reggel és az előző napi vihar dacára oly erősen sütött, a mint csak a legrekkenőbb nyári napokon észlelhetők. Az alezredes lakása meglehetősen távol esett az enyémétől, s a tiz óra lehetett már, mikor megérkeztünk. Az épen megjött hivatalos egyenekkel a kapu alatt találkoztunk. A rendőrbiztoson kívül ott volt a vizsgálóbíró egy jegyzővel, az államügyész és a törvényszéki orvos. Csatlakoztunk hozzájuk a együtt mentünk fel a második emeletre, hol az alezredes lakásának ajtaja előtt még ott állott az őrs s pecsétek sértetlenek voltak.

Egy keskeny előszoba-főlébe léptünk be, melyből egy két ablakos szobába s egy egyablakos hálószobába lehetett jutni. Ezekon kívül még az udvar felé volt egy szoba, melyben az alezredes könyvtárát tartá és dolgozni szokott, azonfelül egy kis konyha és élelőkamra. A főlépcsőn kívül más feljárás nem volt a lakáshoz. A ház földszintjét egy kosárfonó műhelye és boltja foglalta el, az első emeletben egy beteges hölgy lakott eselédjével, az alezredes lakása feletti padlászobákban végre egy szegény mosóné tartózkodott, kinek kis fia nem rég halt meg. A kapu este tíz órákor rendesen bezárattott s oda senki sem juthatott később be.

Azért bocsátom e részleteket előre, hogy elbeszélésem későbbi folyamában ne zavarjanak, mert az imént mondotokról csak később, a hulla megsemmisítése után vettünk tudomást.

A nagyobb szobán keresztül az alezredes hálószobájába léptünk. Ugy találtuk őt ágyán fekvőnek, a mint az ügynök nekem elbeszélte volt.

A főorvos első kérdése így hangzott:

— Ki nyitotta ki az ablakot?

— Nyitva volt, midőn a lakásba léptünk, felelt a rendőrbiztos.

(Folytatása következik.)

frtot még azon esetre is megfizetni, ha egy esetleg megtartandó nyilvános árverésen ennél csekélyebb összeg kínáltnék. — Egyelőre tartózkodunk az ajánlatokkal szemben azon kérdést szellőztetni, hogy vajlon a város érdekében mi lenne előnyösebb: a jövedékek házi kezelése minden azzal járó risonnak elvállalásával, vagy pedig egy minden körülmények közt biztosított bérösszeg, mely a jelenlegi jövedelemnek ugy-szólvá kétszeresét tenné ki, anélkül, hogy egy nagyobb számú gondoskalmazást alkalmazása s díjazásáról kellene gondoskodni. — De előtünk legnagyobb részben devalválja a fentnevezett cég s mások ajánlatát azon kikötés, hogy mint halljuk, ők csak egy kötelezi magukat az ezuttal megajánlt tekintélyes bérösszeget lefizetni, ha a miniszterium minden pontjában helybenhagyja az utóbbi közgyűlésben megállapított díjtételeket. E kikötés, mint mondtuk, semmikép sem képezheti transactio tárgyat, hanem egyedül akkor volna azt érdemes figyelembe venni, ha az illető vállalkozók határozottan, minden körülmények közt, akár változtat a belügyminiszter az egyes tarifa-tételeken, akár nem, egy oly bérösszeget biztosító ajánlatot tennének, mely biztos bázisul szolgálhatna az e tárgyban esetleg megindított tárgyalásoknak. Oly ingatag alapon azonban, mint a jelenlegi ajánlatok, semmiesetre sem helyeselnétnék a házi kezelés elvének feladását.

— A 13 vértanu-szobor pályázati minták ügyében, mint értesülünk, a kiküldött bíráló-bizottság még semmi végleges határozatot nem hozhatott, miután a megválasztott bíráló tagok közül többen még nincsenek a fővárosban, a jelenlevő néhány tag pedig nem érezte magát illetéknek a többiek mellőzésével ez ügyben végleges határozatot hozni. Leg-célzzerűbb volna nézetünk szerint, ha Arad város közgyűlése még két-három szakértőt pótlag választana meg, kik a bíráló ülésben a távollevő rendes tagokat helyettesítnék s így az ítélet kimondása nem késleltetnék.

— Az aradi kereskeelmi és iparkamara a nagyméltóságú m. kir. földmiveltés-, ipar- és kereskedelemügyi miniszteriumtól vett hivatalos távirat alapján tudatja, miszerint a csanádmegeyi Kúnváros és biharmegyei Pojána községben uralgó keleti marhavész következtében a Békés-Csabán december 9-én megtartandó országos vásárra kerüldő állatok felhajítása betiltatott. Miről tudomás vétel végett az érdekelt körök ezennel értesítettnek.

— A fáklás-menét, melyet a főváros polgársága és az ifjuság a két ellenzéknek — a bosnyák politika elleni tüntetésül rendezett, hétfőn este imponansan sikerült. A legpéldásabb rend uralkodott a 600 fáklá fényélnél haladó ezrekre menő néptömegben, mely az egyesült ellenzéki és a függetlenségi kör elé vonult. Az egyesült ellenzék körénél Szemere Atilla beszélt, mire Simonyi Lajos báró felelt, lelkes beszédben dícsérte a fiatalág hazafias irányu törekvéseit; a 48-as körnél Barabás Béla szónokolt s Mocsa Lajos felelt a beszédre. A fáklásmenetről, melyben a budapesti egyetem tanuló aradi fiúk lényeges részt vettek — holnap bővebben tudósítunk.

— Gyász jelentés Alólirottak szomorodott szívvel tudatják forrón szeretett neje, illetőleg édes anyja, nagy anyja, testvér, anyós és sógornő Weisz, szül. Scharl Teréziának, folyó hó 2-án, életének 50-ik évében, az isteni gondviselés kiküthathatlan akarata szerint, rövid betegség következtében történt jobblétre szenderülését. A megboldogult hült tetemét december hó 4-én délelőtti 9 órákor fognak Gyorokon örök nyugalomra tétetni. Béke porairál Gyorok, 1878. decz. 3. Weisz Rudolf férje. Kaufmann Jakab, Czinczár, szül. Kaufmann Julia, Weisz Fanni, Weisz Paulina, Weisz Róza gyermekei. Czinczár Mari, Czinczár Teréz unokái. Scharl Sámuel Scharl Mór testvérei. Czinczár Adolf veje. Scharl Katalin, szül. Lederer, Scharl Vilma, szül. Robitschek, Scharl Teréz, szül. May, Kaufmann Mathild, Kaufmann Fani, Alt Regina sógornői. Leopold Ignátz, Kaufmann Sámuel, Kaufmann Adolf, Kaufmann Mór, Fehér Albert, Weisz M. L., Herz Mór sógorai.

— 1864-iki állami sorsjegyek decz. 2-iki húzásának eredménye: 287. s. 93. sz. nyert 200,000 frtot; 1457. s. 9. sz. 20,000 frtot, 287. s. 76. sz. 15,000 frtot; 3910. s. 53. sz. 10,000 frtot; kihúztak továbbá a következő sorozatszámok: 521, 553, 576, 1221, 1297, 1984, 2076, 2098, 2738, 3143, 3436.

— Zeneművek. Rózsavölgyi és társa bpesti zeneműkereskedése a következő legujabb zeneműveket küldte be hozzánk: 1. Tous le trois! Polkamazur Hess A.-tól, ára 60 kr. — 2. Penzéepastorale, zongorára szerző Póór Vilmos, ára 60 kr. — 3. Le Tourbillon, galopp, zongorára szerző Póór Vilmos, ára 60 kr. A csinos kiállítású, tartalmas műveket ajánljuk a zongorázó közönségünk figyelmébe.

— A „Magyarország és Nagyvilág” 48. száma a következő tartalommal jelent meg: Szöveg: Augier Emil. — Az aranyoskúti szegény juhász leánya. Költ. (Pósa Lajos). — Egy agg magyar színész életéből. Irta: Balogh István. (VIII. folytatás). — Japáni képek. (Porohnyai István). — A bakszakál története. Gellérthegy virágmeze. (Herman Ottó). — Hogyha rózsá volnál. Költ. (Kőszeghy Géza). — Pasaver és a Khiber hegylancz. — Az olasz királyi család. — A kis kedvencz (F. J.). — Különfélék. — Képrejtvény. — Sakkeladv. — Szerkesztői üzenetek. Rajzok: Augier Emil. — Pasaver és a Khiber hegylancz. — A kis kedvencz. — Az olasz királyi család. — Megjelen hetenkint. Előfizetési ár: félévre 5 frt, negyedévre 2 frt 50 kr. (Atheneum, barátok tere, Budapest.)

— A diphteritis Kolozsavárt aggasztó mérvben pusztít. Mint a „Kelet” írja az október 27-től nov. 23-ig lefolyt négy hét alatt épen 38 gyermek halt el roncsolt torokklobban. E nagy szám annál agasztóbb, mert e négy hét alatt a városban (a korházakat is idevéve) összesen 84 haláleset fordult elő; tehát az összes halálozók-

nak csaknem fele diphteritis volt. A városi közegészségügyi bizottság megtette az intézkedéseket a járvány ellen.

— Strossmayer Szerajevóban. Bosnyák boldogságunkhoz még csak az hiányzott, hogy Strossmayer püspök szervezzen Boszniában panszláv propagandát. Rómából nov. 29-ől távirják a Köln. Ztg.-nak: Strossmayer, a boszniai címz. püspök ide hivatott. Hirlik, hogy a püspök Diakovárról Szerajevóba teszi át székhelyét. Az osztrák kormány ehhez megengedését adta, úgy szintén ahhoz is, hogy Bosznia más részeiben püspökségek állitassanak fel, melyeknél Ausztria egyházi törvényhozásának rendelkezései lesznek mérvadók.

— Bécseben egy 18 éves szép nő, Bittersmann Hermine asszony tegnapelőtt d. u. 4 órákor egy egy-fogatu kocsiában agyon lötte magát. Ő egy bécsi posta tisztnek volt leánya, egy év óta neje a 25 éves Bittersmann terménykereskedőnek s a férjével való viszály birta a kétségbeesett lépésre.

— Palotási János dalaira előfizetési felhívást hirtet Rieszner József, zeneszerző. Palotási János páratlan szépségű dalai állandó élvezetet nyújtanak minden kinek s aki megszerzi, a szellemi élvezet mellett a boldogtalan dalköltő árván maradt családjával is jól tesz. A dalok december elején fognak megjelenni. Előfizetési ár 15—15 dalra fűzetenként 1 frt 40 kr. Minden fűzetre 2 frt 50 kr. a 30 dalas diszes, aranyozott vászonkötésben 4 frt. E könyv karácsonyi ajándéknál igen alkalmas. Az előfizetési pénz Rieszner József zeneszerzőhöz küldendő Jászberénybe.

Színházi szemle. (—s.) Szombaton a „Bőregért” ismételték telt ház előtt összevágó előadását. A szereplők közt élénk játékok által Krecsányi Sarolta, Sz. Némethné, Sz. Németh, Kassay váltak ki leginkább s arattak sok tapsot. A jól hangolt közönség a darab sok villanyozó hatású ariáját és csupáját, de leginkább Krecsányi Sarolta gyönyörűen énekelte magyar dalait ismételtette meg, ez utóbbiakat háromszor.

Vasárnap Lukácsy Sándor „Vöröshajú” című jól sikerült népszínművét adták oly jó előadásban, melyről általában népszínműveknél nem mindig tapasztaltunk. Nemcsak hogy összevágó volt az előadás, de az egyes szereplők gondot is fordítottak alakításukra s csaknem kivétel nélkül kitűnő nyújtottak. Sz. Némethné a czimszerepet sok élénkséggel s a sajátágát képező magyaros tüllel játszotta, bár az érzelmesebb részekben is eltalálta a hangot s jól színezt. Dalait többször ismételtették. — Siposné Boglár Agnest sok bensőséggel, de úgy játszta, mintha valamely salohnőlyget ad vala: tul sok méltósággal. Csak a végén volt teljesen szerepében, a hol leányát keresi, s a hol végre megbocsát férjének. Ditróiné az Agnes leányát szeretetreméltó egyszerűséggel s kedves naivsággal alakította. Kiváló szép volt azon jelenete, mikor örvend annak, hogy apja és anyja kibékülnek, bár előbb, mikor apjával szökik, szintén az igaz érzelm húrjait pengető. — Kassay a Veréb Jankóban oly originális alakot mutatott, melyben több volt ugyan a könnyedség, mint az értelmesség, mindazáltal vagy talán épen azért, jól bevált és sok tetszést aratott. Török jó játszotta, s szépen énekelte népdalait. Fehérváry né igen helyesen fogta föl szerepét s kőmegelégedésre játszott. Czecz Katalin, s Mátráiné (ez utóbbi a komikus szolgálat szerepében oly szerepet kapván, melyben alakítási tehetséget mutatott) igen jók voltak. Hevessy, Németh József s Fenyéry játéka kielégő volt.

Van azonban egy komoly megjegyzésünk, hogy mi okból nem működött közre a kitűnő első hegedűs Salamonnur ez este a zenekarban, holott épen a népszínművek magyar zamatu dalai mellett találunk legtöbb élvezetet az ő hegedűkíséreténél? Az igazgatónak nem teszi helyesen, ha ilyenkor menti föl Salamon urat a működéstől, kivált midőn e t. hegedűművésznök hála istennek nem is beteg s így számbevehető ok sem foroghat fenn abszentiájára nézve. Reméljük, ily panaszra többé nem leendő okunk.

— Hétfőn ismételtették az „Alvajáró” behízelgő zenéjű dalmű. A czim-szerepet ez alkalommal Bély Hermin k. a. énekelte. Most is, mint „Lucián” és „Mártha”-ban, szép iskoláit, egyes jelenetekben, a magas régiókban ragyogtatott hang-futamait és trilláit a közönség tapsokkal jutalmazta, de szerepelése egészben véve, különösen zeneszeti szempontból, a várakozásnak meg nem felelt. A kiasszonyunk mindenekelőtt nincs zene-érzőké és ezzel gyűttesen járó emlékező tehetsége, azonkívül nincs tisztá hallása, mert csupán ezen hiányoknak tulajdonítjuk azt, hogy a mint nem cantabilet, vagy melodiát énekel, hanem az accord közép hangjaira van utalva, vagy közebeeső apróbb részleteket kell hoznia, melyek zeneszeti szempontból az egésznek nélkülözhetlen kiegészítő részét képezik: nem tud kellőleg bevágni, az ütemben folytonosan ingadozik, a hangokat elnyeli, vagy egyáltalában nem hozza. — E hiányok a nem-zeneértőre nézve észrevételül elmosódnak, és azért tekintve a nagy közönséget — melyet egy csinos trilla, vagy gyöngyöző hangfutam elkábit — könnyen el is tőrhetők; de a hallás érzéke hiánya már oly baj, melynek kiküszörítésére a kiasszony figyelmét nagyon komolyan felhívjuk, — mert azt megítélni, hogy a kiasszony az első felvonás fináléjában és a 3-ik felvonás együttesében a zenekar kíséreténél gyakran egy fél hanggal magasabban énekel, nem szükséges zene-képzettség, ahhoz elég egyszerű hallással birni. Egyébiránt a hang-emelkedést is a kiasszony nál annak vagyunk hajlandók tulajdonítani, hogy középhangjai a zenekar pianókíséretét sem lévén képesek át-hatni, bizonyos erőszakos nyomást gyakorol a hangszalagokra, mely azután a hanghordozást csakhamar és magasabb régiókba zökkeni.

Ebből következtetve azon meggyőződést merítették hogy Bély kisasszony hangja csak igen szűk szerep köré tölthető be, mert csak az igen magas irt sopran-parthieket képes a fentebbi hibák elhagyásával kellő sikerrel énekelni.

Játékában a mélyebb érzelmek visszatükrözésél hiányzik a melegség, noha mozdulatai elég kerekdedek.

Elmínot Dálnoki a nála megszokott jelességgel énekelte, és hangja zománczát ezen tulajdonság magas tenorszerében mind végig megtartotta. Érzései előadását gyönyörrel hallgatta a közönség. Mozdulataira nézve ajánljuk neki, hogy ne legyen oly anyanyira naiv, és több férfiaságot mutasson.

Marczell elegáns gróf volt, átgondolt játékaival és érthető énekével csak emelte az ezt hatását.

Németné Liza szerepében a szorgalmas szerep-betartásért és szabatos énekért dícséret érdemel, és ha szerepe jellemének tanulmányozására több gondot fordít vala játékában, a szerepnek még teljesebben megfelelt volna.

Locsarekné kis szerepében jól esett meggyőződnünk arról, hogy kevés gondnal mily tisztán és érthetőleg lehet magyar szöveget énekelni hangulatosan.

A karok jól be voltak tanítva, de az együttesekben egyes helyeken oly erősen énekeltek, hogy a solistákat egészen elnyomták.

Locsarek karmesternél azt tapasztaltuk, hogy különös előszeretettel viseltetik a largo tempók iránt, mert azt gyakran nemcsak az andantékra de még a moderatokra is rá erőszakolja, és ezáltal nem kis aggodalmakra szolgáltat okot az énekesnek a lélegzetvétel dolgában.

A közönség nagy része a tulajdonság rosz időjárás folytán jónak találta távol maradni a színháztól.

Aradi törvényszéki csarnok.

Az aradi kir. törvényszék bünyefitőtanácsa — Kovács Zsigmond elnök, Fischer Miklós és Frits Róbert bírák, Frits Lajos jegyző és Popovics Aurél kir. ügyész — keddi ülésében következő érdekes ügyet tárgyalta le:

— **Emberölés.** Megara-Cziprik Julia szegény öregasszony Fazekas-Varsándon, a ki maga lakott egy házban, melyet apja vett számára Varszótól, egy részeges, haszontalan embertől, a ki három éven át mindig járt az özvegy után s feleségül akarta őt venni, ez azonban nem csak hogy nem ment hozzá feleségül, hanem folytonos nyugtalanságait, garázdaságait meguntva, kétszer is feladta őt a bírónál, a ki 24 órára el is záratta az izgága embert. Ennek azonban nem használt a büntetés, mert okt. 28-án este újra az özvegy házához ment s megvervén az ablakot, káromkodva, becsúszta a kezét az ablakba, kért bebozsítást. Az özvegy, a ki Finta Kati nevű fogadott lányával otthon volt, anynyira dühbe jött e vakmerőségén, hogy egy bottal kirohant a tolakodót elkergetni. A pálinkától részeg Varszót azonban nem ment el, hanem a ki-jött asszonnyal erőszakoskodni kezdett, mire ez őt eltaszította magától. Varszót elesett, mire Julia asszony a bottal jól megverte és Kati segítségével tovább akarta huzni háza elöl.

Hogy azonban ezt nem bírták, az épen arra menő Koczka Páltól elkérte a lámpát és Kati leányt testvérehez, az apja házában lakó Cziprik Andráshoz küldötte, jönné és segítené a részeg embert tovább vonszolni. Mielőtt ez megérkezett volna, Koczka biztatta az asszonyt, mondván: „űd agyon a disznó teremtetésé, mért nem megdolgára, mit keres itt“, mire Julia asszony azt mondá, nem ütöm én, adtam már neki eleget. Hogy Andrást megérkezett, átvonszolták a mozdulatlan embert a tulsó oldalra, s ott hagyták. Ott találta meg egy 11 óra tájban a helyesg bírja a vízzel telt árokban, vérről borítva, szótlanul, magánkülv. Bevittek a szomszédban lakó Varga Mihály házába, a hol orvosi segélyben részesíték, s a hol másnap meg is halt, mint a hullaszemle bizonyította, kapott sebei következtében. Az orvosi

vélemény konstatálta, hogy a Varszótól ejtett sértések ha rögtön nem idéztek is halált, halálosak voltak, mert a koponya meg volt repedve, s az ezt előidéző ütéseknél fejének vagy baltának kellett lenni, míg a homlokban a halánték táján észlelt két foltot botütésnek kellett előidézn.

Ezen gyilkosság, illetve emberöléssel voltak vádolva Cziprik Julia, Cziprik András és Koczka Pál tegnap, midőn is mindenekelőtt a tanúk ki-hallgatása eszközöltetett. Ezek közül Csapó Mihály bíró konstatálja, hogy Varszótól önkívüli állapotban, félholtan találta és sem mialatt bevitette, sem azután nem mozdult az meg többet, nem is szólt semmit. — Finta Kati elbeszéli azon részleteket, melyeknél a fennebb vázolt dráma lefolyása alatt jelen volt s bizonyítja, hogy Koczka üd agyon stb. kifejezését biztatta Julia asszonyt, a ki azonban többet nem ütött rá. — Varga Mihály szintén csak azt látta, hogy Julia asszony egy bottal verte Varszót s áthurcolták a tulsó oldalra, kit azután később a bírónál bevitték lakására. Nem tudja tisztán, mivel ütötték a szerencsétlen, de fejze vagy balta nem volt, mert nagyon pufogott. — Zámbo András suhancz, kocsin jött arra, midőn Cziprik Julia asszony hangját hallotta s kérdése kit ver, nem-e Varszót? Mire a Julia hangja (a sötétben csak szaváról ismertem fel) azt felelte, hogy „azt a vén disznót, agyon is ütöm, hadd dögljön meg.“

Azután vádlottot hallgattaták ki. Azt mondja, hogy csak bottal ütött néhányat Varszóra, de az oly részeg volt, hogy azonnal elesett s nem tudott felkelni. Elmondja a fennebb érintett előzményeket, melyek tettét s felhevülését mentik vagy enyhítik. A másik két vádlott a tanúkkal egyezőleg olyképp nyilatkozik, hogy tetleges részt az esetben nem vettek.

Kir. ügyész a tanúk megeskete után terjedelmes vádelőterjesztésében az özvegy asszonyt az emberölés bűnében bűnösnek találja s öt évi sulyos börtönt kér ellene, a másik két vádlottat pedig életbiztonság elleni kihágás miatt 6—6 havi börtönrre kéri ítéltetni.

Vargass Józsefnek, mint Cziprik Julia és András védőjének talpra esett az emberölés vádját az esetből s az orvosi véleményből helyesen érvelve megzafoló védelme és Murády Jánosnak Koczka Pál érdekében tartott védőbeszéde, valamint kir. ügyész replikája s védők duplikája után a törvényszék visszavonul s negyedórai tanácskozás után kihirdeti az ítéletet, mely szerint Cziprik Julia az emberölés mint bűnösnek mondatik ki és 1½ évi sulyos börtönrre ítéltetik, Cziprik Andrásnak vizsgálati fogsága büntetésül betudatik, Koczka Pál pedig a közbiztonság elleni kihágás miatt két havi börtönbüntetéssel sújtatik. Vádlottak a kir. ügyész fel-lebbezett.

Erre Fischer Miklós bíró helyét Paguba Vazul foglalván el, következett egy — **Hamis bukás tárgyalása.** Schär-feneder Antal ugyanis 1873 őszén Herling György volt helybeli vaskereskedőtől megvette a vaskereskedést olyformán, hogy azt 1874 tavaszán veszi át s a vételárból azonnal 11 ezer forintot, később pedig havonként 600 frtot fizet le.

Alig állott azonban az üzlet egy évig és 5 hónapig s máris annyira tul volt terhelve adósságokkal, hogy üzleti körökben aggodalmas hírek kezdtek szárnyalni, migem egy szép napon — 1875. aug. 23-ika volt, azon hir lepte meg a világot, hogy Schär-feneder Antalnál ipa, Brunhuber Nándor 28 ezer frt tartozás erejéig foglalást eszközöltet s elárvereztet mindent. A többi hitelezők erre látva, hogy nem jut nekik semmi, csodótkértek ellene, mit a törvényszék el is rendelt, Tókody Lajost nevezvén ki tömegmondnoknak. Ez az ügy átvétele után csakhamar bűnvádi feljelentést tett, melyben azzal vádolta Schär-fenedert, hogy ez Brunhuber Nándor részére 28 ezer frtig foglalás eszközöltetvén, többi hitelezőit tervszerűen foganatosított hízás által kiájtotta s őket megcsalta, szóval hamis bukást csinált. Az ügy most volt csak letárgyalható, mikor is Tokody vádfeljelentése a Hoffbauer Sándor ügyvédnek, mint több hitelező megbízottjának vallomása olvastott fel először. Ezekből s a vallomásokhoz csatolt levelek és tá-

iratokból kitűnik, hogy Schär-feneder még az utolsó napokon is, mikor már üzlete 49.273 frttal volt terhelve s a katasztrófát el nem háríthatta, hitegette hitelezőit és nem mondott csödt, sőt a további ügyiratokból az is előtűnik, hogy a hitelezők által kérésztén a csöd, a törvényszék által tartott csödtárgyaláson meg sem jelent s így makasságban marasztaltatott.

Vádlott azzal védi magát, hogy a legroszabb időben vette át az elhanyagolt üzletet, melyet fel kelle szerelnie. Ugy a vételárhoz, mint a felszerelésekhez ipa sokat — 13.761 frt készpénzt kölcsönzött, és 14.650 frttól jótállást vállalt s e mellett a beszerzett áruk értéke rohamosan csökkenvén, 60—70%-ot veszített, a mi 17.500 frtra ment. Azt mondja, azért nem kért csödt, mert hitte, hogy kiegyenlítheti az ügyet s mert nem volt tudomása róla, hogy ipa foglaltatni akar.

Felolvastatik a szakértők által eszközöltött könyvvizsgálat, mely kitűnteti, hogy a pénztárkönyv első lapján 6700 frt nem lett elkönyvelve, azonfelül több rendbeli különbözések s hiányok találhatók.

Ezzel a bizonyítási eljárás belevén fejezve, kir. ügyész az 1840: XXII. t. czik 130. §. b) pontja értelmében hamisnak kéri kimondatni Schär-feneder bukását, mivel az a csödtárgyalásra meg nem jelent s mivel a g) pont értelmében hitelek fentartására álleveleket használt, hogy egyik hitelezőnek a másik felett előnyt nyújtson s végre, mert a könyvek nem voltak rendesen kezelve. Ennek következtében vádlottat a hamis és vétkecs bukásban bűnösnek kimondani s 1½ évi sulyos börtönrre ítéltetni kéri.

Vörös Vidor védő beszéde után, melyben vádlott együgyűséget, „beata simplicitás“-nak mondott járatlanságát hozza fel s kimutatni igyekszik, hogy a bukást csak akkor lehetne vétkecsnek mondani, ha vádlott megszökött, az árukat eldugta, vagy a könyveket hamisan vezette volna és felmentetni, vagy legalább enyhén büntetni kérte vádlottat,

a kir. törvényszék Schär-feneder Antal negyedórai vitakozás után a hamis bukás bűnében bűnösnek mondta ki és két évi sulyos börtönrre ítélt. Elitelt fel-lebbezett.

Üzlet tudósítás.

Szeszüzlet.

Arad, decz. 3. Az üzlet s az árak változatlanok.

Uj-aradi hetivásár.

Arad, decz. 3.

(W—tén.) A mai uj-aradi hetivásáron, miután az egész házban folytonosan esett, csak igen kevés volt a behozatal, kivált buzában, melyből alig 300 mmáza került piacra. Ez a fogyasztásra magas árakon vásároltatott meg. Kukoricz a bál 6 mintegy 1200 mmáza hozatott be s adatott el 4 frt, 4 frt 10 kron mmázánként.

Budapesti gabnatórszde, deczember 2. A gabnatórszde buza mérsékeltén kínáltatott, a vételkérő korlátolt, a malmok csak gyengén vettek részt a vásárlásban, az irány lanya, a szombati árak csak nehezen voltak elérhetők, sőt 5 krral csökkentek. A forgalom tegnap és ma 25.000 mm. volt. Takarmányárpa ára 15—20 krral emelkedett, a többi gabnafajok árai változatlanok maradtak. A határidőüzletben buza tavaszra 8.72—8.77, zab tavaszra 5.88—5.92, tengeri, bászai május—juniusra 4.95—5.05.

Budapesti terményüzlet.

Deczember 3.

(Lloyd-távirat.) Gyenge kínálat mellett a tegnapi buzaárak jól tartották magukat. Buza tavaszra 8 frt 70—75 krt, kukoricz a júniusra 4 frt 95—5 frt, zab tavaszra 5 frt 85—90 kron kelt.

Bécsi marhapiacz, decz. 2. Be volt jelentve 2494 drb szarvasmarha, tudósítunk zártáig azonban csak 2396 drb hajtattott fel és pedig: 1848 drb magyarfajú, 845 darab lengyel és 203 darab németfajú ökor. Szerdán 413 drb vesztézári ökor van bejelentve. Az üzlet vontatott volt, nehéző áru keresetett s ára 1½—1 frttal emelkedett. Magyarfajú tenyészökrökről 54—60 frt 50 krt, lengyel fajukért 56—60 frt 50 krt, német fajukért 55—59 frtöt fizettek 100 kilónként fogyasztási adó nélkül.

Idényberl. 57. szám. 20 előadásért let 10. sz.

Aradvárosi színház.

Szerdán, 1878. deczember 4-én

Girofla-Giroflé.

Vig operetta 3 felvonásban, irta Albert Vanloo és Leterrier, zenéje Lecocqtol.

SZEMÉLYEK:

Don Bolero, d'Alcarazas	—	Kassay.
Aurora, neje	—	Locsarekné.
Girofla	—	Sz. Krecsányi S.
Giroflé	—	Sz. Némethné.
Paquita	—	Sz. Némethné.
Pedro	—	Dalmoky.
Marasquint	—	Marczell.
Mourzouk	—	Németh J.
Matamoros, admirál	—	Török.
A kalózk kapitánya	—	Ferenczy.
A nagybácsi	—	—

Kezdetre 7 órakor, vége 10 előtt.

Érték- és váltó-árfolyam

a bécsi cs. kir. nyilvános tőzsdén 1878-ik évi deczember 3-án.

Magyar aranyárak	83.65
„ kincstári utalványok I. kibocsátás	—
„ „ II. „	114.—
„ „ keleti vasut II. kibocs. államköt.	73.75
„ „ 1876. évi államköt.	65.25
„ „ vasuti kölcsön kötvény	95.60
„ „ földterhermentesítési kötvény	78.60
Temesvári „	74.75
Erdélyi „	73.25
Horvát-Szlávon „	83.—
Szólódézsma váltási „	80.75
Osztrák egyr.-államadósági papírban	61.15
„ „ ezüstben	62.35
„ „ aranyárak	71.90
1860-iki államsorjegy	112.75
Osztrák nemzeti bankrésztvény	786.—
„ hitelint.	229.25
Magyar hitelbank „	211.75
Ezüst „	100.—
Cs. kir. arany „	556.—
Napoleonor „	930.40
Német birodalmi márká „	57.40
London „	116.80

Felelős szerkesztő: Tiszti Lajos.

Nyilt-tér. *)

Az „Alföld“ 272-ik számában pankotai F. F. és B. Gy. czim alatt ifjúsági lázról eredt következtelen közleményre — rövid megjegyzésem.

Az illetők hivatva érezték magukat a világsi fiatalok felett bírálatot hozni, mi megbecsülhető, mennyiben ők nem gondolták meg, hogy a socialis-élet viszonyait még csak az iskolai por alól ismerik.

Ök iskolákat osztogatnak, és azon kiváltságot tulajdonítják maguknak, hogy a világsi fiatalok az ő iskolájukban sajátítsa el azt, mi a pankotai tánczenételket hirtvevéssé tette.

Pankota tánczeneteljeiről hirtvevéssé lett, még pedig két oldalról; az egyik az, melyen nemcsak a pankotai n. é. közönség vett részt, hanem a vidék is szép számban volt képviselve, és ezen tánczenetel a várakozásnak tökéletesen megfelelt. A másik, — röviden szólva, — az elsőnek épen el-lentéte, mely által az erkölcsiség alapján lett meg-támadva.

Czikk írók az első tulajdonítják maguknak, de nagyon tévesen, mert a másodiknak voltak zászlóvivői; mely állításom mellett elég híven tanuszkodik az illetők által egy párszor rendezett mulatság, melyeknek fejtegetésibe a n. é. olvasó közönség iránti tisztelétből nem bocsájtozhatom.

Midőn ezen pár sorból az illetők tökéletesen magukra ismertek, és már az általuk is kifejtett azon tényből, hogy a Világoson e hó 23-án tartott bál rendezése kizárólagosan az új vendéglistát illeti; azon édes reménynek adok kifejezést, hogy t. urak jövőben mielőtt mások felett igyekeznének bírálatot hozni, önnön magukat fogják latba vetni.

Világoson, 1878. nov. 27-én.

V. V.

*) E rovatban közöltékért nem vállal felelősséget a Szerkesztő.

Arverési hirdetmény.

Melyszerint alólírott községi előljáróság részéről közhírre tétetik, miszerint R.- és M.-Világos lakosaitól, valamint a vidéki szőlő tulajdonosoktól adó és egyéb kincstári követelések miatt végrehajtásilag lefoglalt 5600 hectoliter idei termésű bor folyó évi deczember hó 4-én mint első árverésen becsáron vagy azon felül, és folyó évi deczember hó 14-én, mindenkor délelőtti 10 órakor R.-Világos község házában tartandó második árverésen becsáron alul is a legtöbbet ígérőnek készpénz fizetés mellett el fog adatni.

Világoson, 1878. november 28.

A községi előljáróság.

Hirdetmény.

Melynek értelmében közhírre tétetik, hogy adó és egyéb állami követelések behajtása céljából ezen községben lefoglalt 350 hectoliter uj bor minden szerdai napon délelőtti itt helyben, továbbá 43 darab szarvasmarha, 30 db. ló és egyéb ingóságok minden szombaton ez év végeig a pankotai piacon az 1876. évi XV. t. cz. 55. §-ban foglaltak szem előtt tartása mellett elárvereltetni fognak.

Mely árverésekre a vevők meghivatnak.

Apatelek, 1878. november 28.

Az előljáróság.

Hirdetmény.

Arad szab. kir. város területén esküdtzéki képességgel bíró lajstroma folyó évi deczember hó 3-tól 5-ig bezárólag a város főjegyzői hivatalos helyiségben közzszemlére kitétetik, szabadságuk áll azt mindenkinek megtekinteni és az abban előforduló hiányok miatt a nevezett hivatalos helyiségben együtt ülő 3 tagu bizottmányhoz panaszt benyújtani.

Aradon, 1878. november 30.

Instítóris Kálmán,

főjegyző.

Háztartásnál nélkülözhetlen.

A Salicylsav vagy Ecsersav,

oldata mint olyan szer, mely az erjedést és rothadást biztosan megakadályozza, alkalmazható hus, étel, tej és must eltartásra,

gyümölcs-befőttek

készítésénél, továbbá mint legcélszerűbb szájvíz és fogóvó-szer is nélkülözhetlen minden háztartásnál.

A roncsoló toroklók (Diphtheritis) ellen is óvszerül ajánlom száj- és torokvíz gyanánt, melynek napontai használata a baj hozzáférhetését megakadályozza.

Ezen Salicyl-savból tiszta tömör oldatot vagyok bátor ajánlani.

Egy eredeti nagy üveg használati utasítással 80 kr. o. 6. Egy eredeti kis „ „ „ 40 kr. o. 6.

Pósta nton is rendelhető. Ismételtadók engedményt nyernek.

Eleken, (Aradmegye).

Hámory Lajos,

gyógyszerész.

Aradon kapható: Erney Gyula ur üzletében.

gyakorlott gazda,

nős, beszél magyarul, németül és románul, ki 18 év óta e pályán működik, — keres egy ispani állást.

Ajánlat czime J. J. posta Uj-Arad.

Felhívás!

A nagyméltóságu magy. kir. honvédelmi miniszteriumnak folyó évi november hó 13-án 39400/V. szám alatt kelt körintézményével az 1879. évre vonatkozó ujonczozási előmunkálatok teljesítése elrendeltetvén.

Felhivatnak az 1859., 1858. és 1857. évben született helybeli vagy idegen illetőségű katonák, miszerint folyó évi deczember hó 10-ig Aradváros katonaiugy osztályán bejegyzés végett okvetlenül jelentkezzenek, — figyelmeztetvén, hogy a mulasztók az 1868. évi XL. törvényezik 42. §-a értelmében büntető eljárás alá vétetnek.

Arad szab. kir. város kapitányságától, 1878. november 28.

Urbányi János,

Vérszegénység és étvágytalanság

gyógyítása Hoff János-féle gyógy- és tápszere által Hoff János ur, cs. kir. tanácsos, a legtöbb európai udvar szállítója, az arany kereszt birtokosa, 100 magas porosz és német rendjelek lovagja, cs. kir. udvari malatá készítő-nyének gyárából Bécsben, Stadt, Graben, Bräunerstrasse 8.

Liepe, Bussov mellett, jul. 15. 1878. Az ő malatákivonat egészségi és kitűnő hatásával van nüm egzségére, azért is egy haszonmennyiségű küldeményt eszedem. Az étvágy általa gerjesztetik s a kellő táphiany okozta gyengé-ge majdnem egészen elenyésszt. A vér észrevehetőleg növekszik s így a vérsze-génység névze is javulás állott be. (Hálanyilatkozatok). Prien A., tisztár.

Freienwalde, 1878. Kúzel 15 éven át gyomor és altástífajalmakba szenvedtem. Végre orvosom a Hoff János-féle malatákivonattal (malatákivonat és a malatá egészségi csokoládé) használatát ajánlotta, a mit én használtam s üdvemre szolgált, mert jelenleg tökéletesen egzséges vagyok

Schimling A., Königsstrasse 50.

Weisenfeld, 1878. Az ő híres malatagyártmányainak (malatákivonat, malatá csokoládé és malatá mellezkorkák) küldésért eszedem.

868—6—8

Felköttem önt sziveskedjék nekem mielőbb 13 füveg valódi Hoff-féle malatákivonat-egzségési söröt küldeni; egyuttal kérek 6 doboz contentrált Hoff-féle malatákivonatot, 2 csomag Hoff-féle malatá kávét számomra küldeni. Oly annyira győze voltam már, hogy már a balotti szentesekkel is elláttam. Létfayom azonban Hoff-féle contentrált malatákivonatot, Hoff-féle malatákivonatot sör, Hoff-féle malatá csukorkák és Hoff-féle egészségi csokoládét rendelt Önnek, melyeket rendszeren használtam s hála Istennek napról-napra jobban érzem magamat, úgy hogy már járhatóak.

St.-Lorenzen, a karinthiai vasú mellett.

Glaser József.

Aradon kapható Nagy Kálmán és Ring Zsigmond urak kereskedésében.